

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada-Government

**ADMINISTRATIVNOG UPUTSTVA (VRK) BR. 06/2023 O UTVRĐIVANJU
ODGOVARAJUĆIH PREVENTIVNIH I ZAŠTITNIH MERA ZA ZABRANU
PRISUSTVA DECE U NOĆNIM KLUBOVIMA I DRUGIM SLIČNIM PROSTORIJAMA¹**

¹Administrativnog Uputstva (VRK) Br. 06/2023 o Utvrđivanju Odgovarajućih Preventivnih i Zaštitnih Mera za Zabranu Prisustva Dece u Noćnim Klubovima i Drugim Sličnim Prostorijama odobren na 154. sastanku Vlade Republike Kosovo, Odlukom Br. 04/154, datum 09.08.2023.

Vlada Republike Kosovo,

U skladu sa članom 93. stav 4. Ustava Republike Kosovo, na osnovu člana 8, stav 4, stav 4.5 Zakona o Vladi Republike Kosovo, član 44 Zakona o zaštiti dece (Sl. list Republike Kosovo/broj 14 / 17. jul 2019. godine), člana 44 (4) Zakona o zaštiti deteta (Službeni list Republike Kosovo/br. 14/od 17. jula 2019. godine), kao i člana 19. stav 6.2 Pravilnika o radu Vlade br. 09/2011 (SL br. 15, od 12.09.2011. godine),

Donosi:

ADMINISTRATIVNOG UPUTSTVA (VRK) BR. 06/2023 O UTVRĐIVANJU ODGOVARAJUĆIH PREVENTIVNIH I ZAŠTITNIH MERA ZA ZABRANU PRISUSTVA DECE U NOĆNIM KLUBOVIMA I DRUGIM SLIČNIM PROSTORIJAMA

Član 1 Cilj

1. Cilj ovog administrativnog uputstva je zaštita fizičkog i mentalnog zdravlja, bezbednosti i blagostanja dece zabranom njihovog prisustva u noćnim klubovima, prostorijama namenjenim za konzumiranje alkohola, zabavnim centrima za odrasle i drugim zabranjenim oblicima, u kojima su izložena neprikladnim situacijama i supstancama, koje su zabranjene za njihov uzrast.
2. Ovo uputstvo takođe sadrži utvrđivanje mera i radnji koje se zahtevaju da se preduzmu od strane nadležnih organa na centralnom i lokalnom nivou, kao i odgovornost poslovanja, roditelja i/ili staratelja u pogledu zaštite deteta od oblika koji ugrožavaju zdravlje i bezbednost deteta.

Član 2 Delokrug

1. Ovo administrativno uputstvo primenjuju sve relevantne institucije, poslovanja koja su registrovana kao noćni klubovi, zabavni centri za odrasle i drugi oblici za koje važi zabrana prisustva dece.
2. Ovo Administrativno uputstvo takođe primenjuju roditelji, staratelji, profesionalci u zaštiti deteta, u skladu sa mandatom, obavezama i odgovornostima koje su propisane relevantnim Zakonom o zaštiti deteta kao i drugim relevantnim važećim zakonodavstvom.
3. Ovo Administrativno uputstvo ne tretira igre na sreću koje su zabranjene Zakonom br. 06/L-155 o zabrani igara na sreću.

Član 3 Definicije

1. Izrazi, pojmovi i skraćenice koje su upotrebljene u ovom Administrativnom uputstvu imaju sledeće značenje:

1.1. **službe za zaštitu dece** – podrazumevaju sve službe čija je svrha da pruže zaštitu detetu u skladu sa principima ovog administrativnog uputstva;

1.2. **noćni klub** - podrazumeva mesta i barove koji se otvaraju i rade posebno tokom noćnih sati, gde se konzumira alkohol, duvan i druge supstance zabranjene za decu i/ili imaju glasnu muziku i smanjeno osvetljenje;

1.3. **zabavni centri za odrasle** – podrazumevaju prostorije namenjene za druženje i rekreaciju u kojima se konzumiraju alkohol, duvan i slične supstance zabranjene za decu, ne ograničavajući se na, razne barove, organizaciju događaja za odrasle, organizacije u prirodi na osnovu kojih procenjuje se da prisustvo deteta može da dovede do fizičkih i mentalnih povreda, kao i da se ugrozi njegova bezbednost, kao što su festivali, koncerti itd.;

1.4. **ostali zabranjeni oblici** - podrazumevaju prostorije koje su zabranjene važećim zakonodavstvom i one koji po svojoj prirodi nisu prikladne za prisustvo dece.

1.5. **MUP** – podrazumeva Ministarstvo unutrašnjih poslova;

1.6. **MIPT** – podrazumeva Ministarstvo industrije, preduzetništva i trgovine;

1.7. **SOP** – podrazumeva Standardnu operativnu proceduru.

2. Ostali izrazi, pojmovi i skraćenice koje su upotrebljene u ovom Administrativnom uputstvu imaju isto značenje kao u definicijama utvrđenim u Zakonu o zaštiti deteta.

Član 4 **Vodeći principi**

U svim radnjama i merama navedenim u ovom Administrativnom uputstvu, relevantne institucije i akteri se rukovode i treba da uzmu u obzir, kao i da prioritarno sprovode osnovne principe propisane Konvencijom o pravima deteta i Zakonom o zaštiti deteta, kako obezbedili da život, dostojanstvo i integritet deteta budu zagarantovani i zaštićeni u svakom trenutku.

Član 5 **Prevenција**

1. Nadležni organi i institucije treba da preduzmu sve mere i radnje preko kojih se sprečavaju radnje koje ugrožavaju blagostanje i interes deteta, uključujući prisustvo u prostorijama ili sredinama propisanim ovim Administrativnim uputstvom.

2. Nadležni organi i institucije treba da preduzmu neophodne profesionalne i zakonske mere preko kojih se promovira prava deteta, podizanje svesti i obrazovanje dece, roditelja i društva u celini, donošenjem proaktivne politike i mera za rešavanje potreba ugroženih i diskriminiranih grupa, roditelja i podrške porodici.

Član 6

Reagovanje i zabrana

1. Nadležni organi i institucije treba da reaguju da zabrane prisustvo deteta u noćnim klubovima, zabavnim centrima za odrasle i drugim zabranjenim oblicima.
2. Nadležni organi i institucije treba da aktivno vrše kontrolu prostorija noćnih klubova kako bi se obezbedilo da deca nisu prisutna.

Član 7

Tretman i pomoć

1. Nadležni organi i institucije u skladu sa zakonom o zaštiti deteta i ovim Administrativnom uputstvu treba da preduzmu mere za tretiranje deteta koje posećuje noćne klubove, zabavne centre za odrasle ili druge zabranjene oblike, uključujući, ali ne ograničavajući se na:
 - 1.1. odštetu u pravnom smislu;
 - 1.2. finansijsku i stručnu podršku;
 - 1.3. dugoročno savetovanje i tretman u skladu sa pričinjenom štetom i uticajem na život deteta.
2. Mehanizmi za prijavljivanje i podnošenje žalbe, uključujući liniju za direktnu pomoć, treba da budu integrisani u sistem zaštite dece.

Član 8

Proporcionalnost ograničenja i zabrana

1. Proporcionalnost ograničenja i zabrana zahteva da se cilj ograničenja postiže uz najmanje restriktivne mere, uz očuvanje i ravnotežu interesa i prava deteta.
2. U slučajevima kada postoji osnovana sumnja ili kada se utvrdi opasnost koja pretil detetu, sva odgovorna lica dužna su da preduzmu mere za zabranu svakog prisustva deteta u noćnim klubovima i drugim aktivnostima koja su zabranjena u skladu sa ovim administrativnim uputstvom.
3. Ograničenje i zabrana iz stava 1. i 2. treba da prestaju onog trenutka kada se proceni da prestaje da postoji rizik i da je dete dostiglo odgovarajući nivo svesti o tim rizicima.

Član 9

Zabrana prisustva dece u noćnim klubovima

1. Noćni klubovi su u obavezi da zabrane ulazak deci u sve prostorije kluba, bilo da su unutra ili napolju.

2.Noćni klubovi su u obavezi da preduzmu mere kontrole uzrasta učesnika u cilju sprečavanja ulaska dece u prostorijama noćnog kluba.

3.U slučaju da je dete iz različitih razloga ušlo i prisutno je u noćnom klubu, tada odgovorno lice u noćnom klubu treba da odmah obavesti policiju i/ili centar za socijalni rad.

4.Ako se tokom prisustva odraslih, odnosno kontrole i inspeksijskog nadzora od strane institucija, utvrdi ili otkrije da je dete prisutno u noćnom klubu, treba odmah obavestiti policiju ili centar za socijalni rad.

5.Noćni klubovi treba da na ulazu i na vidljivim delovima objekta da postave table sa natpisima koje označavaju zabranu prisustva osoba mlađih od 18 godina.

Član 10

Zabrana prisustva dece u zabavnim centrima za odrasle i u sličnim prostorijama

1. Ako se procenjuje da će prisustvo deteta u zabavnom centru ili drugoj sličnoj prostoriji biti štetno po fizičko ili mentalno zdravlje ili je u suprotnosti sa najboljim interesom deteta, nadležna lica u ovim centrima, ali i roditelji i staratelji treba da preduzmu mere koje sprečavaju i zabranjuju prisustvo deteta, uključujući, ali ne ograničavajući se na zabranu prisustva u sledećim mestima:

- 1.1. rekreativni i sportski centri;
- 1.2. centri za zabavne igre;
- 1.3. bioskop ili pozorište;
- 1.4. razni barovi;
- 1.5. organizacija događaja za odrasle;
- 1.6. festivali ili koncerti.

2. Mere zabrane iz stava 1. ovog člana primenjivaće se u skladu sa preliminarnom procenom na osnovu sledećih kriterijuma:

- 2.1. uzrast deteta;
- 2.2. stepen opasnosti;
- 2.3. vrsta usluge koja se pruža;
- 2.4. mogući nivo uticaja;
- 2.5. format organizacije događaja.

Član 11 **Identifikacija**

1. Odgovorni za identifikaciju deteta koje je prisutno u noćnim klubovima, koje je prisutno na ovaj ili onaj način u igrama na sreću, ili drugim zabranjenim oblicima, su:

- 1.1. vlasnici, menadžeri ili odgovorna lica noćnih klubova, zabavnih centara za odrasle ili drugih zabranjenih oblika;
- 1.2. inspektorati na centralnom i lokalnom nivou;
- 1.3. Policija Kosova;
- 1.4. Škole;
- 1.5. organ za zaštitu deteta na centralnom i lokalnom nivou;
- 1.6. roditelji ili zakonski staratelji.

Član 12 **Obaveza prijavljivanja**

1. Svako fizičko ili pravno lice koje primeti, ima razloga da sumnja ili ima informaciju o situaciji da je dete prisutno u noćnim klubovima, zabavnim centrima za odrasle ili drugim zabranjenim oblicima ili i u situacijama kada se detetu prodaje alkohol, ili bilo koja štetna supstanca po njegovu ili njeno zdravlje, u obavezi je da slučaj, pismeno ili usmeno, prijavi policiji, nadležnom centru za socijalni rad.

2. Centar za socijalni rad je dužan da obavesti policiju u svakom slučaju upućivanja na zaštitu dece i obrnuto, policijski organ je dužan da obavesti Centar za socijalni rad, u svakom slučaju prijavljivanja slučajeva zlostavljanja deteta u gore navedenim oblicima.

3. Neprijavlivanje zlostavljanja deteta u skladu sa važećim zakonodavstvom, predstavlja krivično delo i goni se u skladu sa relevantnim važećim zakonodavstvom.

Član 13 **Upućivanje**

Organi na centralnom i lokalnom nivou, uključujući roditelje i staratelje, treba da upućuju identifikovane ili prijavljene slučajeve službama za zaštitu dece, kada su oni subjekti uključeni u zabranjene situacije prema ovom administrativnom uputstvu i Zakonu o zaštiti deteta.

Član 14

Međuinstitucionalna saradnja

1. Organi na centralnom i lokalnom nivou, kao i druga odgovorna lica, preduzimaju odgovarajuće korake za jačanje međuinstitucionalne saradnje u cilju sprečavanja, identifikacije, prijavljivanja i upućivanja slučajeva službama za zaštitu dece, za radnje koje uključuju zabranu prisustva u noćnim klubovima, zabavnim centrima za odrasle ili u drugim zabranjenim oblicima.
2. Deo međuinstitucionalne saradnje i koordinacije između organa mogu takođe da budu i domaće ili međunarodne nevladine organizacije i međunarodne organizacije koje su specijalizovane za ovu oblast.
3. U okviru međuinstitucionalne saradnje, pored aspekata sprečavanja ove pojave, treba uključiti i aspekte koji pomažu deci žrtvama u njihovoj fizičkoj, mentalnoj i emocionalnoj rehabilitaciji.

Član 15

Uloga i odgovornost Ministarstva unutrašnjih poslova i podređenih agencija

1. Ministarstvo unutrašnjih poslova ima centralnu ulogu u koordinaciji radnji i aktivnosti na prevenciji, identifikaciji, prijavljivanju i upućivanju slučajeva dece koja su prisutna u noćnim klubovima, zabavnim centrima za odrasle ili drugim zabranjenim oblicima.
2. Ministarstvo unutrašnjih poslova, u koordinaciji sa Kosovskom akademijom za javnu bezbednost, pripremiće posebne programe za izgradnju stručnih kapaciteta u oblasti zaštite dece za zabranu prisustva u noćnim klubovima, zabavnim centrima za odrasle i drugim zabranjenim oblicima.
3. Ministarstvo unutrašnjih poslova će koordinirati i pomoći Akademiji za javnu bezbednost u ažuriranju kurikuluma obuke za dalju specijalizaciju policijskih službenika u tretmanu i zaštiti dece.
4. Policija Kosova pomaže drugim organima u sprečavanju i suzbijanju prisustva dece u noćnim klubovima, zabavnim centrima za odrasle i drugim zabranjenim oblicima.
5. Policija Kosova će izraditi različite akcione planove preko kojih će:
 - 5.1. sprečiti opasnosti koji dolaze iz prisustva dece u noćnim klubovima, zabavnim centrima za odrasle i drugim zabranjenim oblicima;
 - 5.2. identifikovati decu sa potencijalnim rizikom da budu žrtve i one koji mogu da organizuju obavljanje radnji koje su u suprotnosti sa zabranama propisanim relevantnim Zakonom o zaštiti deteta i ovim Administrativnim uputstvom;

5.3. usvojiti SOP preko koje se detaljno utvrđuju principi i standardi delovanja Policije Kosova u vezi sa zaštitom deteta prema zabranjenim oblicima relevantnim Zakonom o zaštiti deteta i ovim Administrativnim uputstvom.

Član 16

Uloga i odgovornost Ministarstva industrije, preduzetništva i trgovine

1. Ministarstvo industrije, preduzetništva i trgovine, odnosno Agencija za registraciju poslovanja prilikom izdavanja sertifikata poslovanja, kao i opština prilikom izdavanju dozvole za rad noćnih klubova, zabavnih centara za odrasle i drugih zabranjenih oblika za decu u skladu sa ovim Administrativnom uputstvu, treba da odrede uslove za rad.
2. Poslovanja koja su registrovana kao noćni klubovi mogu se otvoriti i raditi na udaljenosti najmanje 2 kilometra vazdušne linije od školskih i obrazovanih objekata.
3. Kao deo uslova za licenciranje i dozvole za rad, poslovanjima registrovanim kao noćni klubovi, zabavnim centrima za odrasle i drugim zabranjenim oblicima, takođe treba zabraniti oglašavanje u blizini škola i obrazovnih objekata za aktivnosti predviđene stavom 1 ovog člana.
4. Tržišna inspekcija, u koordinaciji i saradnji sa drugim nadležnim institucijama za sprovođenje ovog Administrativnog uputstva, treba da izradi planove za inspeksijski nadzor poslovanja.
5. Ministarstvo trgovine, preduzetništva i industrije ažurira i postavlja nova pravila prilagođavajući se zabranama i uslovima propisanim ovim Administrativnim uputstvom, prilikom izdavanja sertifikata za registraciju postojećih i novih poslovanja.

Član 17

Uloga i odgovornost nadležnog Ministarstva obrazovanja, nauke, tehnologije i inovacija

1. Ministarstvo obrazovanja, nauke, tehnologije i inovacija je u obavezi da obezbedi sprovođenje politike zaštite dece od rizika prisustva u noćnim klubovima, zabavnim centrima za odrasle i drugim zabranjenim oblicima, kroz prevenciju i reagovanje tokom celog procesa rada koji se odvija u vaspitnim, obrazovnim i ustanovama za obuku.
2. MONTI akredituje programe koji obezbeđuju primenu didaktičkih modula koji pomažu nastavnicima da tretiraju učešće dece u zabranjenim aktivnostima.
3. MONTI Izgrađuje kapacitete školskog osoblja o bezbednosti dece i kvalitetnom prijavljivanju i upućivanju slučajeva.
4. MONTI Adresira ovu tematiku u svim univerzitetskim akademskim jedinicama koje pripremaju kadrove za rad sa decom.

5.MONTI Koordinira primenu mera koje proizilaze iz ovog Administrativnog uputstva sa opštinskim direkcijama za obrazovanje.

6.MONTI Koordinira sa razvojnim partnerima i civilnim društvom u najboljem mogućem tretmanu zaštite dece od ovih oblika, kroz obrazovni sistem.

Član 18

Uloga i odgovornost Centra za socijalni rad

1.Centri za socijalni rad preduzimaju neophodne mere za identifikaciju, prijavljivanje i upućivanje slučajeva zlostavljanja dece koja su bila prisutna u noćnim klubovima, zabavnim centrima za odrasle i drugim zabranjenim oblicima.

2.Centri za socijalni rad preduzimaju preventivne mere i mere podizanja svesti u školama, naseljima i zajednicama, o opasnostima koje nastaju prisustvom dece u noćnim klubovima, igrama na sreću i drugim zabranjenim oblicima.

3.Centri za socijalni rad pružaju stručne usluge za zaštitu dece žrtve zlostavljanja od strane noćnih klubova, zabavnih centara za odrasle ili drugih zabranjenih oblika.

4.Centri za socijalni rad treba da angažuju socijalnog službenika za koordinaciju mera i intervencija za zaštitu dece od zabranjenih oblika relevantnim Zakonom o zaštiti deteta i ovim Administrativnim uputstvom.

Član 19

Uloga i odgovornost relevantnih inspektorata

1. Tržišna inspekcija u saradnji i koordinaciji sa ostalim inspektoratima na centralnom i opštinskom nivou treba da organizuje redovne i vanredne inspekcijske nadzore i kontrole u cilju sprovođenja zabrana propisanih relevantnim Zakonom o zaštiti dece i ovim Administrativnim uputstvom.

2. U slučajevima povreda i prekršaja od strane poslovanja, Inspektorat preduzima radnje u skladu sa relevantnim važećim zakonodavstvom.

Član 20

Nevladine organizacije

1. Nevladine organizacije u okviru svog mandata i odgovornosti za zaštitu dece od prisustva u noćnim klubovima, zabavnim centrima za odrasle ili drugim zabranjenim oblicima, utvrđenim ovim Administrativnim uputstvom, angažuju se za:

1.1. zastupanje glasa i interesa sve dece u strukturama odlučivanja;

- 1.2. zastupanje stavova dece i promovisanje njihove zaštite od prisustva u noćnim klubovima, zabavnim centrima za odrasle i drugim zabranjenim oblicima;
 - 1.3. promovisanje i povećanje učešća dece u svim procesima koji utiču na njihove interese;
 - 1.4. posredovanje i olakšavanje komunikacije sa nadležnim organima i institucijama;
 - 1.5. podizanje svesti o zaštiti dece od zlostavljanja u noćnim klubovima, igrama na sreću i drugim zabranjenim oblicima;
 - 1.6. zagovaranje za zaštitu dece od zlostavljanja u noćnim klubovima, zabavnim centrima za odrasle i drugim zabranjenim oblicima.
 - 1.7. pružanje zaštitnih usluga za decu žrtve ili one koji su u opasnosti od prisustva u noćnim klubovima, zabavnim centrima za odrasle i drugim zabranjenim oblicima.
2. NVO-i pomažu i podržavaju nadležne organe i institucije u sprovođenju obaveza koje proizilaze iz ovog Administrativnog uputstva, sa posebnim naglaskom na:
- 2.1. izgradnju kapaciteta;
 - 2.2. podizanje svesti;
 - 2.3. domaću, regionalnu i međunarodnu saradnju.

Član 21

Izgradnja kapaciteta

1. Kosovski institut za javnu upravu, Kosovska akademija za javnu bezbednost u saradnji sa relevantnim ministarstvima, inspektoratima na centralnom i lokalnom nivou, Policijom Kosova, u okviru postojećih programa ili kroz sprovođenje novih programa, treba da pripremi posebne kurikulume ili module obuke za izgradnju stručnih kapaciteta inspektora, socijalnih službenika, policijskih službenika, javnih službenika i drugih stručnjaka za sprovođenje ovog Administrativnog uputstva i relevantnog zakonodavstva koje uređuje ovu oblast.
2. Programi obuke treba posebno da obuhvataju teme koje se odnose na, ali ne ograničavaju se samo na:
 - 2.4. pravnu ulogu i odgovornost;
 - 2.5. identifikaciju i praćenje slučajeva;
 - 2.6. prijavljivanje;
 - 2.7. upućivanje;

2.8. istragu, i

2.9. tretman.

3. U skladu sa stavom 1. i 2. ovog člana, institucije i akademije za obuku mogu sarađivati i koordinirati aktivnosti za realizaciju obuka i sa organizacijama civilnog društva.

Član 22

Informativne kampanje

1. Nadležni organi i institucije zajedno sa partnerima iz civilnog društva i medijima će intenzivno raditi na razmeni pozitivnih praksi i modela u pogledu zaštite deteta od prisustva u noćnim klubovima, zabavnim centrima za odrasle i drugim zabranjenim oblicima.

2. Nadležni organi i institucije treba da sprovode informativne i kampanje podizanja svesti, uključujući decu, roditelje, staratelje, zajednicu i sve stručnjake za zaštitu dece.

3. Informativne i kampanje podizanja svesti treba da se fokusiraju posebna na:

3.1. podizanje svesti dece o riziku njihovog prisustva u noćnim klubovima, zabavnim centrima za odrasle ili drugim zabranjenim oblicima;

3.2. podizanje svesti roditelja o riziku da njihova deca budu prisutna u noćnim klubovima, zabavnim centrima za odrasle ili drugim zabranjenim oblicima;

3.3. podizanje svesti o dugoročnom uticaju na fizičko i mentalno zdravlje dece;

3.4. podizanje svesti o obrazovnom, porodičnom, ekonomskom i socijalnom uticaju.

4. Kampanje podizanja svesti treba da budu sveobuhvatne i koordinisane u smislu slanja poruke zainteresovanim stranama i njihovog mobilisanja za cilj zaštite dece od opasnosti prisustva u noćnim klubovima, zabavnim centrima za odrasle i drugim zabranjenim oblicima.

Član 23

Podizanje svesti i osnaživanje dece i roditelja

1. Ministarstvo unutrašnjih poslova zajedno sa policijom i Ministarstvom obrazovanja, nauke, tehnologije i inovacija i opštinskim direkcijama za obrazovanje treba da preduzme mere koje imaju u cilj podizanje svesti i osnaživanje dece, roditelja i svih građana u prevenciji i reagovanju u vezi sa:

1.1. rizikom prisustva deteta u noćnim klubovima, zabavnim centrima za odrasle ili drugim zabranjenim oblicima;

1.2.podsticanje prijavljivanja onlajn internet stranica koje reklamiraju neželjene sadržaje;

1.3.povećanje zajedničke odgovornosti javnih institucija, organizacija civilnog društva, nastavnika, roditelja, medija, za zaštitu dece od prisustva u noćnim klubovima, zabavnim centrima za odrasle i drugim zabranjenim oblicima.

2. Programi i mere za osnaživanje dece i roditelja treba da se fokusiraju na tri oblasti:

2.1. ponašanje i pristup dece i roditelja, gde oni postižu:

2.1.1. da prepoznaju njihove veštine i potrebe;

2.1.2. da budu sposobni da preduzmu radnje koje utiče na njihov život;

2.1.3. da budu sposobni su da preduzmu mere za zaštitu svojih prava;

2.1.4. da pružaju svoje znanje i iskustvo da pomognu drugima koji su ugroženi ili kojima je potrebna zaštita;

2.1.5. da steknu dovoljno samopouzdanja da se suočavaju sa pretnjama sebi i drugima;

2.1.6. da imaju volju i želju da se nose sa izazovima ili problemima koji su ih zadesili.

2.2. osposobljavanje dece i roditelja, gde oni postižu:

2.2.1. sposobnost za delovanje;

2.2.2. da su dovoljno opremljeni znanjem, veštinama i informacijama;

2.2.3. da imaju nezavisnost da razmišljaju i deluju kao pojedinac, ali i u okviru različitih grupa ili organizacija;

2.3. stvaranje sledećih uslova i mogućnosti za decu i roditelje:

2.3.1. deca i roditelji znaju pravu adresu za traženje informacija i prijavu uznemirenja i zabrinutosti;

2.3.2. osposobljavanje dece i roditelja adekvatnim znanjem;

2.3.3. olakšavanje oblika komunikacije između institucija, s jedne strane, i dece i roditelja, s druge strane;

2.3.4. uzajamno obrazovanje za povećanje poverenja i interakcije između roditelja i dece;

Član 24

Donošenje liste sa opasnim proizvodima po zdravlje i bezbednost deteta

1. Najkasnije tri meseca nakon stupanja na snagu ovog Administrativnog uputstva, Ministarstvo industrije, preduzetništva i trgovine treba da ažurira listu sa opasnim proizvodima po zdravlje i bezbednost deteta.
2. Odmah po donošenju liste iz stava 1. ovog člana, MIPT treba da objavi ovu listu na državnom portalu, na internet stranici ministarstva i preko drugih odgovarajućih sredstava informisanja. Ministarstvo takođe obaveštava poslovanja o obavezi sprovođenja liste.

Član 25

Stupanje na snagu

Ovo Administrativno uputstvo stupa na snagu sedam (7) dana nakon objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo.

Albin KURTI

Premijer Republike Kosovo

25/08/2023